

Literatura

APolski	Archeologia Polski, Warszawa
AULFA	Acta Universitatis Lodziensis. Folia Archaeologica, Łódź
FPP	Folia Praehistorica Posnaniensia, Poznań
ŁSA	Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne, Łódź
MANH	Materiały Archeologiczne Nowej Huty, Kraków
Mat. Arch.	Materiały Archeologiczne, Kraków
Mat. Star.	Materiały Starożytne, Warszawa
Mat. Star. i Wcz.	Materiały Starożytne i Wczesnośredniowieczne, Warszawa
MSROA	Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego, Rzeszów
PArch.	Przegląd Archeologiczny, Wrocław
PMMAE, s..a.	Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, seria archeologiczna, Łódź
Sl. Ant.	Slavia Antiqua, Wrocław
Slov. Arch.	Slovenska Archeologia, Bratislava
Spr. Arch.	Sprawozdania Archeologiczne, Kraków

- Abramek B.**, 1971, Cmentarzysko kurhanowe kultury trzcinieckiej w Okalewie, pow. Wieluń. Sprawozdanie z badań za lata 1966 – 1968, Spr. Arch., t. 23, s. 67 – 77.
- Bagniewski Z.**, 1987, Mezolityczne społeczności myśliwsko-rybackie południowej części Pojezierza Kaszubskiego, Wrocław.
- Balcer B.**, 1983, Wytwórczość narzędzi krzemiennych w neolicie ziem Polski, Wrocław.
- Balwierz Z.**, 2007, Roślinność i klimat środkowego i górnego plenivistulianu w regionie łódzkim, Acta Geographica Lodziensia, nr 93, s. 9 – 28.
- Balwierz Z., Marosik P., Muzolf B., Papienik P., Siciński W.**, 2005, Osadnictwo społeczeństw rolniczych i zmiany środowiska naturalnego nad środkową Krasówką (Kotlina Szczercowska). Wstępna charakterystyka, Botanical Guidebooks, No 28, s. 53 – 86.
- Balwierz Z., Domańska L., Forysiak J., Rzepecki S., Twardy J.**, 2009, Archeologiczne i paleośrodowiskowe badania wielokulturowego stanowiska Polesie 1, gmina Łyszkowice (centralna Polska), Środowisko – Człowiek – Cywilizacja, t. 2, Poznań, s. 281 – 300.
- Baraniecka M.**, 1979, Objaśnienia do Mapy geologicznej Polski 1:200 000, ark. Płock. Instytut Geologiczny, Warszawa.
- 1984, Złodowacenie środkowopolskie, [w:] E. Mojski (red.), Budowa geologiczna Polski. Stratygrafia, t. I, cz. 3b. Kenozoik. Czwartorzęd, Warszawa, s. 154–196.
- Baraniecka M., Skompski S.**, 1978, Mapa geologiczna Polski 1:200 000, ark. Płock. A – Mapa utworów powierzchniowych, Warszawa.
- Ber A., Lindner L., Marks L.**, 2007, Propozycja podziału stratygraficznego czwartorzędu Polski, Przegląd Geologiczny, t. 55, nr 2, s. 115 – 118.
- Bobak D., Kotowicz P., Mazurek M., Muzolf P., Okoniewska A., Połtowicz-Bobak M., Sznajdrowska-Pondel A., Zabiłska-Kunek M.**, 2017, Opracowanie wyników ratowniczych badań wykopaliskowych na stanowisku Pulki 1, gm. Końskowola, mps. w archiwum GDDKiA w Lublinie.
- Borkowski W.**, 1987, Neolithic and early bronze age heart-shaped arrow-heads from the Little Poland Upland, [w:] T. Szelaąg (red.), New in Stone Age Archaeology, Archaeologia Interregionalis 8, Warszawa – Kraków, s. 147 – 181.
- Borkowski W., Kowalewski M.**, 1997, Krzemienne groty strzał z epoki brązu z terenów Mazowsza i Podlasia, [w:] J. Lech, D. Piotrowska (red.), Z badań nad krzemieniarstwem epoki brązu i wczesnej epoki żelaza. Materiały sympozjum zorganizowanego w Warszawie 20 – 22 października 1994 r. Polska Akademia Nauk, Komitet Nauk Pra- i Protohistorycznych. Prace II, Warszawa, s. 205 – 214.

- Brzejszczak R., Matysiak T.**, 2011, Sprawozdanie z ratowniczych badań archeologicznych na stanowisku 1 – 7 w miejscowości Kaszewy-Kolonia, gm. Krzyżanów, woj. łódzkie, w latach 2005 i 2006, [w:] S. Kadrow (red.), Raport 2005 – 2006, Warszawa, s. 69 – 90.
- Brzeziński M.**, 1991, Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000, ark. Łowicz (555). Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa.
- Czebreszuk J.**, 1996, Społeczności Kujaw w początkach epoki brązu, Poznań.
- 1998, Trzciniec – koniec pewnej epoki, [w:] „TRZCINIEC” – system kulturowy czy interkulturowy proces?, Poznań, s. 411 – 430.
  - 2000, Osadnictwo społeczności kultury ceramiki sznurowej, [w:] A. Koško (red.), Archeologiczne badania ratownicze wzdłuż trasy gazociągu tranzytowego, t. 3: Kujawy, cz. 4: Osadnictwo kultur późnoneolitycznych oraz interstadium epok neolitu i brązu, Poznań, s. 423 – 454.
  - 2001, Schyłek neolitu i początki epoki brązu w strefie południowo-zachodniobałtyckiej (III i początki II tys. przez Chr.). Alternatywny model kultury, Poznań.
- Czebreszuk J., Szmyt M.**, 1998, Der Epochenbruch vom Neolithikum zur Bronzezeit im Polnischen Tiefland am Beispiel Kujawiens, Praehistorische Zeitschrift, Bd. 73, H. 2, s.167 – 232.
- 2006, Osadnictwo późnoneolityczne, [w:] L. Czerniak, J. Gąsowski (red.), Osada wielokulturowa w Jankowie, gm. Piątek, woj. łódzkie, Via Archaeologica Pultuskiensis, t. 1, s. 15 – 30.
- Czekaj-Zastawny A., Drobniewicz B., Jaros P., Kadrow S., Kozłowski J. K., Machowski W., Mianowska I., Naglik R., Rodak J.**, 2003, Sprawozdanie z archeologicznych badań ratowniczych przeprowadzonych w 2000 roku na stanowiskach na trasie projektowanej autostrady A-4, w woj. małopolskim, [w:] Z. Bukowski (red.), Ogólnopolski program ochrony archeologicznych dóbr kultury zagrożonych planowaną budową autostrad. Raport 2000, Warszawa, s. 282 – 308.
- Czepas P., Olędzki M.**, 2007, Osada ludności kultury trzcinieckiej w Lutomierniku, województwo łódzkie odkryta na stanowisku Wrząca – Parcela 1, PMMAE, s.a. nr 43 (2004 – 2007), s. 63 – 85.
- Czerniak L., Kabaciński J.**, 2003. Ślady osadnictwa z okresu schyłkowego paleolitu, późnego neolitu i wczesnej epoki brązu [w:] L. Czerniak (red.), Wyniki badań archeologicznych w Grabku, gm. Szczerców, woj. łódzkie, stanowisko 9, Poznań, s. 55 – 61.
- Czopek S.**, 2007, Grodzisko Dolne, stanowisko 22 – wielokulturowe stanowisko nad dolnym Wisłokiem, część I, Od epoki kamienia do wczesnej epoki żelaza, Rzeszów.
- de Latour R.**, 2009, O skałce krzemiennej słów kilka, [w:] P. Król (red.), Historia krzemienia, Kielce, s. 72 – 87.
- Dembińska M.**, 1975, Zmiany w strukturze hodowli na ziemiach polskich we wczesnym średniowieczu, Kwartalnik Historii Kultury Materialnej, t. 23, s. 201 – 224.
- Dobrzyński M.**, 2014, Krzemieniarstwo kultury pucharów lejkowatych w Polsce centralnej, Rzeszów, mps rozprawy doktorskiej.
- Domańska L.**, 2013, Krzemieniarstwo horyzontu klasycznowióreckiego kultury pucharów lejkowatych na Kujawach, Łódź.
- Domańska L., Rzepecki S., Makarowicz P., Górski J., Wawrusiewicz A., Solecki Ł., Kot K., Piotrowska M., Ficyk M., Wąs M.**, 2012, Wyniki ratowniczych badań wykopaliskowych przeprowadzonych w latach 2005 – 2008 na stanowisku Polesie 1, gm. Łyszkowice, woj. łódzkie, [w:] S. Kadrow (red.), Raport 2007–2008, t. 1, Warszawa, s. 183 – 213.
- Domosławska-Baraniecka M.**, 1969, Ze stratygrafii i rozwoju czwartorzędu południowych Kujaw. Przewodnik XLI Zjazdu Polskiego Towarzystwa Geologicznego. Konin, Warszawa.
- Dylik J.**, 1953, O peryglacjalnym charakterze rzeźby środkowej Polski. Acta Geographica Lodziensia, nr 4, s. 1–107.
- Dzieduszycki W.**, 1993, Człowiek [w:] W. Dzieduszycki, M. Kupczycki (red.), Gopło. Przyroda i człowiek, Poznań, s. 81 – 160.
- Florek M., Taras H.**, 2003, Dacharzów. Cmentarzysko kultury trzcinieckiej, Lublin.
- Galiński T.**, 2011, Organizacja terytorialna osadnictwa łowców mezolitycznych. Studia na przykładzie obszaru rynnny plejstoceńskiej dolnej Odry, APolski t. 56, z. 1 – 2, s. 89 – 133.
- Gardawski A.**, 1959, Plemiona kultury trzcinieckiej w Polsce, Mat. Star., t. 5, s. 7 – 189.
- 1971, Zagadnienie fazy łódzkiej, APolski, t. 16, s. 151 – 165.

- Gąsior M.**, 1975, Kultura trzciniecka na obszarze Polski środkowej, PMMAE, s.a. nr 22, s. 101 – 121.
- Gediga B.**, 1980, Zagadnienie zakresu pojęcia „kultury łużyckiej” i jej wewnętrzne zróżnicowanie. [w:] M. Gedl (red.), Zróżnicowanie wewnętrzne kultury łużyckiej, Kraków, s. 11 – 34.
- 1982, Zagadnienia periodyzacji okresu rozwoju kultury łużyckiej w świetle kontaktów z Południem, [w:] Południowa strefa kultury łużyckiej i powiązania tej kultury z południem, Kraków, s. 49 – 58.
- Gedl M.**, 1967, Studia nad wczesną fazą kultury łużyckiej w środkowej i wschodniej Polsce, APolski, t. 12, s. 280 – 318.
- 1975, Kultura przedłużycka, Prace Komisji Archeologicznej PAN, nr 14, Kraków.
- 1980, Zróżnicowanie kulturowe w strefie zaliczanej do „kultury łużyckiej”, [w:] M. Gedl (red.), Zróżnicowanie wewnętrzne kultury łużyckiej, Kraków, s. 78 – 84.
- Ginter B., Kowalski S.**, 1964, Produkcja skałek do broni palnej i jej znaczenie dla poznania krzemieniarstwa czasów przedhistorycznych, Mat. Arch., t. 5, s. 83 – 91.
- Gilewska S.**, 1986, Podział Polski na jednostki geomorfologiczne. Przegląd Geograficzny, t. LVIII, z. 1 – 2.
- 1999, Rzeźba [w:] L. Starkel (red.), Geografia Polski. Środowisko Przyrodnicze, Warszawa, s. 243 – 288.
- Godłowski K.**, 1983, Człowiek a środowisko w okresie lateńskim, rzymskim i wędrówek ludów, [w:] J. Kozłowski, S. Kozłowski (red.), Człowiek i środowisko w pradziejach, Warszawa, s. 286 – 308.
- Górski J.**, 1990, Osada kultury trzcinieckiej w Jakuszowicach, Kraków.
- 1992, Uwagi o schyłkowych fazach kultury trzcinieckiej i początkach kultury łużyckiej na terenie Nowej Huty, MANH, t. 15, s. 63 – 73.
- 1997, Podstawy taksonomii kultury trzcinieckiej w dorzeczu górnej Wisły [w:] „TRZCINIEC” – system kulturowy czy interkulturowy proces?, Poznań, s. 61 – 74.
- 2007, Chronologia kultury trzcinieckiej na lessach Niecki Nidziańskiej, Biblioteka Muzeum Archeologicznego w Krakowie, t. III, Kraków.
- 2007a, Powiązania kultury trzcinieckiej z obszaru lessów podkrakowskich z innymi terenami w świetle analizy ceramiki [w:] Studia nad epoką brązu i wczesną epoką żelaza. Księga poświęcona Profesorowi Markowi Gedlowi na pięćdziesięciolecie pracy w Uniwersytecie Jagiellońskim, Kraków, s. 253 – 274.
- 2009, „Tarnobrzeski” wariant trzciniecko-łużyckiej zmiany kulturowej. Zagadnienia problemowe [w:] Tarnobrzeska kultura łużycka – źródła i interpretacje, Collectio Archaeologica Resso- viensis, t. XI, Rzeszów, s. 41 – 52.
- Górski J., Makarowicz P., Wawrusiewicz A.**, 2011, Osady i cmentarzyska społeczności trzcinieckiego kręgu kulturowego w Polesiu, stanowisko 1, woj. łódzkie, t. I, II, Spatium Archaeologicum, vol. 2, Łódź.
- 2012, Podstawy datowania trzcinieckiego kręgu kulturowego w Polsce środkowej na przykładzie materiałów ze stanowiska w Polesiu w dorzeczu Bzury, AULFA, t. 28, s. 91 – 127.
- Górski J., Tyniec A.**, 2018, Fenomen miejsca – nekropola kurhanowa z neolitu, epoki brązu i wczesnego średniowiecza w Guciowie, pow. zamojski, Biblioteka Muzeum Archeologicznego w Krakowie, t. VI, Kraków.
- Grygiel R.**, 2016, Neolit i początki epoki brązu w rejonie Brześcia Kujawskiego i Osłonek, t. III, Środkowy i późny neolit. Kultura pucharów lejkowatych, Łódź.
- Jarosz P., Szczepanek A.**, 2009, Elementy obrządku pogrzebowego na cmentarzysku grupy tarnobrzeskiej w Łazach, gm. Radymno, woj. podkarpackie, [w:] S. Czopek, K. Trybała-Zawiślak (red.), Tarnobrzeska kultura łużycka – Źródła i interpretacje, Collectio Archaeologica Resso- viensis, t. XI, Rzeszów, s. 365 – 381.
- Jarosz P., Włodarczak P.**, 2007, The absolute chronology of the Corded Ware culture in the south-eastern Poland, Przegląd Archeologiczny, t. 56, s. 71 – 155.
- Jażdżewski K.**, 1948, O zagadnieniu początków kultury łużyckiej, Sl. Ant., t. 1, s. 94 – 145.
- Jewtuchowicz S.**, 1967, Geneza Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej między Nerem a Moszczenicą. Prace Geograficzne IGiPZ PAN 62.

- 1970, Rozwój rzeźby okolic Łęczycy po zlodowaczeniu środkowopolskim. *Prace Geograficzne IG PAN*, 85.
- Jóźwiak B.**, 2003, Społeczności subneolitu wschodnioeuropejskiego na Niziu Polskim w międzyrzeczu Odry i Wisły, Poznań.
- Kadrow S.**, 1991, Iwanowice, Stanowisko Babia Góra, cz. 1, Rozwój osady z wczesnego okresu brązu, Kraków.
- Kadrow S., Machnik J.**, 1997, Kultura mierzanowicka. Chronologia, taksonomia i rozwój przestrzenny, *Prace Komisji Archeologicznej*, nr 29, Kraków.
- 1972, Pradzieje ziem polskich od IX do V tysiąclecia p.n.e., Warszawa.
- Kittel P.**, 2004, Uwagi o pradziejowej gospodarce rolnej na Pojezierzu Kaszubskim i w Borach Tucholskich w świetle kryteriów morfologicznych położenia osadnictwa pradziejowego, *Zeszyty Wiejskie*, t. IX, Łódź, s. 55 – 87.
- 2005, Uwarunkowania środowiskowe lokalizacji osadnictwa pradziejowego na Pojezierzu Kaszubskim i w północnej części Borów Tucholskich, *Monografie Instytutu Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego*, t. 4, Łódź.
- 2005a, Środowiskowe uwarunkowania lokalizacji wielokulturowych stanowisk archeologicznych w Wierzbowej (stan. 1 i 2), pow. Poddębice – mps. w archiwum Fundacji Badań Archeologicznych.
- 2007, Środowiskowe uwarunkowania lokalizacji wczesnośredniowiecznego grodziska w Mchówku na Kujawach, *Zapis działalności człowieka w środowisku przyrodniczym*, t. III, E. Smolska, P. Szwarzewski (red.), Warszawa, s. 55 – 63.
- 2012, Wpływ georóżnorodności zlewni Neru (Polska środkowa) na lokalizację osadnictwa pradziejowego, *Landform Analysis*, vol. 19, s. 49 – 66.
- 2013, Propozycja ujednoczenia charakterystyki geomorfologicznej stanowisk archeologicznych, *Fontes Archaeologici Posnanienses*, vol. 49, s. 97 – 105.
- Kittel P., Skowron J.**, 2009, Geomorfologiczne uwarunkowania lokalizacji i rozwoju osadnictwa w rejonie Rawy Mazowieckiej (Polska środkowa) w okresie rzymskim, *Środowisko – Człowiek – Cywilizacja*, t. 2, Poznań, s. 147 – 154.
- Klajnert Z., Kobjek E.**, 2003, The origin and age of „huge alluvial fans” in the eastern part of the Warsaw-Berlin Pradolina. *Quaestiones Geographicae*, no 22, s. 17–28.
- Klatkowa H.**, 1965, Niecki i doliny denudacyjne w okolicach Łodzi. *Acta Geographica Lodziensia*, nr 18.
- 1972, Paleogeografia Wyżyny Łódzkiej i obszarów sąsiednich podczas zlodowacenia warciańskiego. *Acta Geographica Lodziensia*, nr 28.
- Kłosińska E.**, 1997, Starszy okres epoki brązu w dorzeczu Warty, Wrocław.
- Kobjek E., Pietrzak J.**, 2009, Zamek arcybiskupi w Łowiczu i jego umocnienia ziemne na tle środowiska przyrodniczego doliny Bzury, *Środowisko – Człowiek – Cywilizacja*, t. 2, Poznań, s. 267 – 278.
- Kobusiewicz M.**, 1999, Ludy łowiecko-zbierackie północno-zachodniej Polski, Poznań.
- Kobyliński Z.**, 1988, Struktury osadnicze na ziemiach polskich u schyłku starożytności i w początkach wczesnego średniowiecza, Warszawa – Kraków – Gdańsk – Łódź.
- Kondracki J.**, 1994, *Geografia Polski – mezoregiony fizyczno-geograficzne*, Warszawa.
- 2002, *Geografia regionalna Polski*, Warszawa.
- 1996, *Osadnictwo i zmiany środowiska naturalnego wyżyn lessowych*, Kraków.
- Kopacz, J., Valde-Nowak, P.**, 1987, Episznurowy przykarpacki krąg kulturowy w świetle materiałów kamiennych, *APolski*, t. 32, s. 55–92.
- Kośko A.**, 1981, Udział południowo-wschodnioeuropejskich wzorców kulturowych w rozwoju niżowych społeczeństw kultury pucharów lejkowatych. Grupa mątewska, Poznań.
- Kozłowski S. K.**, Pradzieje ziem polskich od IX do V tysiąclecia p.n.e., Warszawa.
- Krajewski K.**, 1977a, Poziomy terasowe w pradolinie warszawsko-berlińskiej między Wartą a Wzgórzami Domaniewickimi, *Acta Universitatis Lodziensis, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego, Nauki Matematyczno-Przyrodnicze*, ser. II, z. 5, s. 99 – 108.
- 1977 b, Późnoplejstoceni i holoceni procesy wydmotwórcze w pradolinie Warszawsko-Berlińskiej w widłach Warty i Neru, *Acta Geographica Lodziensia*, nr 39.

- Kruk J.**, 1973, Studia osadnicze nad neolitem wyżyn lessowych, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk. –1980, Gospodarka w Polsce południowo-wschodniej w V-III tysiącleciu p.n.e., Wrocław.
- Kruk J., Milisaukas S., Alexandrowicz S., Śnieszko Z.**, 1996, Osadnictwo i zmiany środowiska naturalnego wyżyn lessowych, Kraków.
- Krygowski B.**, 1972, Nizina Wielkopolska, [w:] R. Galon (red.), Geomorfologia Polski, t. 2, Warszawa, s. 186–223.
- Krzemiński T.**, 1974, Geneza młodoplejstocenijskiej rzeźby glacialnej w dorzeczu środkowej Warty, Acta Geographica Lodziensia, nr 33.
–1997, Cechy rozwoju i zaniku lądolodu warciańskiego w środkowej Polsce. Acta Universitatis Lodziensis, Folia Geographica Physica, no 1, s. 47–65.
- Kurnatowska Z., Kurnatowski S.**, 1991, Zasiedlenie regionu Lednicy w pradziejach i średniowieczu w świetle dotychczasowych badań, [w:] K. Tobolski (red.), Wstęp do paleoekologii Lednickiego Parku Krajobrazowego. Poznań, s. 35 – 42.
- Kurnatowski S.**, 1963, Uwagi o kształtowaniu się stref zasiedlania dorzecza Obry w czasie od środkowego okresu epoki brązu do późnego średniowiecza, APolski, t. 8, s. 181 – 217.
–1968, Osadnictwo i jego rola w kształtowaniu się krajobrazu, Folia Quaternaria, z. 29, s. 145 – 160.
–1975, Wczesnośredniowieczny przełom gospodarczy w Wielkopolsce oraz jego konsekwencje krajobrazowe i demograficzne, APolski, t. 20, s. 145 – 160.
- Kurzawa J.**, 2001, Zagadnienie najwcześniejszych faz kultury ceramiki sznurowej na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej, Poznań.
- Lencewicz S.**, 1927, Dyluwium i morfologia środkowego Powiśla. Prace Państwowego Instytutu Geologicznego, II.
- Lewandowski M., Zawilski P.**, 2003, Obiekt 63 z wielokulturowego stanowiska osadniczego Gorzew 4, gm. Pabianice., ŁSA, t. 7/(2002 – 2003), s. 118 – 127.
–2005, Badania ratownicze przeprowadzone w 2003 r. na wielokulturowym stanowisku Gorzew 4, pow. Pabianice (AZP67-50/4), s. 41 – 54, ŁSA, t. 9 (2004 – 2005), s. 41 – 54.
- Libera J.**, 2001, Krzemienne formy bifacjalne na terenach Polski i zachodniej Ukrainy (od środkowego neolitu do wczesnej epoki żelaza, Lublin.
- Lindner L.**, 1992. Stratygrafia (klimatostratygrafia) czwartorzędu, [w:] L. Lindner (red.), Czwartorzęd: osady, metody badań, stratygrafia, Warszawa, s. 441–633.
–2005, Nowe spojrzenie na liczbę, wiek i zasięg zlodowaceń środkowopolskich w południowej części środkowowschodniej Polski, Przegląd Geologiczny, vol. 53, nr 2, s. 145 – 150.
- Machnik J.**, 1966, Studia nad kulturą ceramiki sznurowej w Małopolsce, Wrocław.
–1978, Kultury wczesnego okresu epoki brązu na ziemiach polskich, [w:] A. Gardawski, J. Kowalczyk (red.), Prahistoria Ziemi Polskich, t. III, Wczesna epoka brązu, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk, s. 30 – 136.
–1979, Krąg kulturowy ceramiki sznurowej, [w:] W. Hensel, T. Wiślański (red.), Prahistoria ziem polskich, t. II. Neolit, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk, s. 337 – 411.
- Machnik J., Sosnowska E., Cyhyłyk W.**, 1997, Osada ludności kultury ceramiki sznurowej z początku III tysiąclecia przed Chr. w Side koło Sambora, Rocznik Przemyski, t. 33, z. 5, s. 3 – 27.
- Matoga A.**, 1987, Problem przynależności kulturowej grobów szkieletowych z Bocheńca, woj. kieleckie, Kultura trzciniecka w Polsce, Kraków.
- Makarowicz P.**, 1998, Kujawski nurt trzcinieckiego kręgu kulturowego – podstawy taksonomiczne, [w:] „TRZCINIEC” – system kulturowy czy interkulturowy proces?, Poznań, s. 33 – 60.
–1998a, Rola społeczności kultury iwieńskiej w genezie trzcinieckiego kręgu kulturowego (2000 – 16000 BC), Poznań.
–2000, Osadnictwo społeczności z wczesnej epoki brązu w Rybinach, Poznań.
–2010, Trzciniecki krąg kulturowy – wspólnota pogranicza Wschodu i Zachodu, Poznań.
–2013, Osadnictwo społeczności trzcinieckiego kręgu kulturowego w dorzeczu środkowej Warty, Archeologiczne badania ratownicze na trasie autostrady A-2, Via Archaeologica Posnaniensis, Źródła Archeologiczne z badań wykopaliskowych na trasie dróg i autostrad, t. 7, Poznań.

- 2016, Szczepidło. Osada metalurgów kultury mogiłowej nad Wartą, *Archaeologia Bimaris*, t. 9, Poznań.
- Makarowicz P., Czebreszuk. J, Józwiak B.**, 2010, Trzcieniecki krąg kulturowy [w:] J. Bednarczyk, J. Kabaciński, A. Koško (red.), *Osadnictwo Kotliny Kolskiej. Archeologiczne badania ratownicze na trasie autostrady A2, Via Archaeologica Posnaniensis. Źródła Archeologiczne z badań wykopaliskowych na trasach dróg i autostrad*, t. 1, Poznań, s. 111 – 209.
- Marks L.**, 2011, Quaternary Glaciations in Poland, [w:] J. Ehlers, P. L. Gibbard, P. D. Hughes (red.), *Developments in Quaternary Sciences*, vol. 15, s. 299 – 303.
- Maryniak B.**, 1987, Cmentarzysko z II okresu epoki brązu z Borku, gm. Godziesze Wielkie (stanowisko 1). Aneks. Analiza materiałów krzemiennych, [w:] *Kultura trzcieniecka w Polsce (Materiały z Sympozjum)*, Kraków, s. 107 – 114.
- Matuszewska A.**, 2011, Kultura ceramiki sznurowej na Dolnym Nadodrzu, *Archaeologia Bimaris*, t. 5, Poznań.
- Miśkiewicz J.**, 1968, Kultura łużycka w międzyrzeczu Pilicy i środkowej Wisły, *Mat.Star.*, t. XI, s. 129 – 208.
- Mojski J.**, 2005, *Ziemie polskie w czwartorzędzie. Zarys morfogenezy*, Warszawa.
- Muzolf B.**, 2002, Wyniki ratowniczych badań wykopaliskowych na terenie odkrywki „Szczerców” KWB „Bełchatów” S.A. na stanowisku nr 11 w Grabku, gm. Szczerców, woj. łódzkie, Łódź, s. 25 – 377.
- 2007, Dzierzgowek zespół osadniczy kultury łużyckiej, mps. w archiwum Fundacji Badań Archeologicznych Imienia Profesora Konrada Jażdżewskiego.
- 2015, Osadnictwo łużyckich pól popielnicowych [w:] *Ratownicze badania archeologiczne na stanowisku 1 – 2 w Zgórzu, pow. Kutno, woj. (trasa autostrady A1), Via Archaeologica Lodziensis*, t. V, Łódź, s. 64 – 232.
- 2017, Podstawy klasyfikacji: technologii, morfologii i ornamentyki naczyń grobowych [w:] *Lutomiersk – Wrząca stan. 1, gmina Lutomiersk, Mastki stan. 2 gmina Chąšno, województwo łódzkie. Dwa cmentarzyska z epoki brązu łużyckich pól popielnicowych z Polski Środkowej*, Łódź, s. 17 – 25.
- Muzolf B., Frączak M., Muzolf P., Płaza D. K.**, 2015, Wyniki badań archeologicznych wielokulturowego stanowiska nr 1 – 2 w miejscowości Zgórze, gm. Strzelce, pow. kutnowski, woj. łódzkie. *Autostrada A1, Via Archaeologica Lodziensis*, t. V, Łódź.
- Muzolf B., Muzolf P.**, 2019, Osadnictwo epoki brązu [w:] *Od epoki kamienia do współczesności. Badania archeologiczne w Redczu Krukowym na Kujawach*, t. 1, Łódź, s. 407 – 460, t. 2, s. 353 – 366.
- Muzolf B., Muzolf P., Papiernik P., Wicha J., Płaza D. K.**, w druku, *Wielokulturowy kompleks osadniczy na stanowisku 1 w miejscowości Dzierzgowek, gm. Nieborów, pow. Łowicz, Łódź.*
- Muzolf P.**, 2012a, Grób ciałopalny z III okresu epoki brązu z Konstanytnowa Łódzkiego w świetle nowych ustaleń, *PMMAE*, s.a. nr 45, s. 239 – 249.
- 2012b, Osadnictwo kultury trzcienieckiej [w:] *Lutomiersk – Koziówki stanowisko 3a-c, gm. Lutomiersk – wielokulturowy zespół osadniczy od schyłkowego paleolitu po okres nowożytny*, Biblioteka Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, nr 39, Łódź, s. 58 – 114.
- 2015, Osadnictwo zespołów iwieńsko-trzcienieckich [w:] *Ratownicze badania archeologiczne na stanowisku 1 – 2 w Zgórzu, pow. Kutno, woj. łódzkie (autostrada A-1), Via Archaeologica Lodziensis*, t. V, Łódź, s. 48 – 64.
- 2020, Oznaczenia radiowęglowe zbiorowych grobów ciałopalnych trzcienieckiego kręgu kulturowego z Polski Środkowej, *MSROA*, t. 41, s. 59–72.
- Muzolf P., Ziółkowski M.**, 2018, Nowy skarb trzcienieckiego kręgu kulturowego z Brzegu, stan. 3, gm. Rzeczyca, pow. Tomaszów Mazowiecki, woj. łódzkie, *PArch.*, t. 56, s. 45 – 56.
- Niesiołowska-Śreniowska E.**, 1994, Einige Probleme der frühen Trichterbecherkultur in Polen. Die Sarnowo-Style und die Pikutkowo-Phase, [w:] J. Hoika, J. Meurers-Balke (red.), *Beiträge zur frühneolithischen Trichterbecherkultur im westlichen Ostseegebiet. 1. Internationales Trichterbechersymposium in Schleswig vom 4. Bis 7. März 1985*, Neumünster, s. 325–346.

- Niesiołowska-Śreniowska E., Płaza D., Marosik P., Balwierz Z.**, 2011, Obozowiska ze starszej i środkowej epoki kamienia na stanowisku 1 w Aleksandrowie Łódzkim w kontekście analizy środowiska naturalnego, Łódź.
- Niewęglowski A.**, 1966, Z badań nad osadnictwem w okresach późnolateńskim i rzymskim na Mazowszu. Studium metodyczne. Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk.
- 1975, Perspektywy zastosowania metody mikrogeograficznej w badaniach okresów lateńskiego i rzymskiego w Polsce, APolski, t. 19, s. 235 – 246.
- Niewiarowski W.**, 1990, Rozwój i przeobrażenia głównych komponentów środowiska geograficznego mikroregionu osadniczego w okolicach Gronowa, woj. toruńskie, w późnym plejstocenie i w holocenie, [w:] Studia nad osadnictwem średniowiecznym ziemi chełmińskiej. Gronowski mikroregion osadniczy, Toruń, s. 7 – 26.
- Ostoja-Zagórski J.**, 1982, Przemiany osadnicze, demograficzne i gospodarcze w okresie halsztackim na Pomorzu, Wrocław.
- Papiernik P.**, 1994, Wielokulturowe i wielookresowe stanowisko 1 w Cieszanowicach, gm. Gorzkowice, woj. piotrkowskie, ŁSA, t. 1, s. 13 – 29.
- 2004, Materiały kultury ceramiki sznurowej ze stanowiska nr 1 w Makomazach, gm. Zawidz, woj. mazowieckie, PMMAE, s. a., nr 42, s. 165 – 184.
- 2008, Aneks: Materiały krzemienne ze stanowiska nr 1 we Wrzącej-Parcele w Lutomierniku, pow. Pabianice, woj. łódzkie, PMMAE, s. a., nr 43, s. 87 – 95.
- 2010, Aneks nr 1. Osadnictwo z epoki kamienia i wczesnej epoki brązu, [w:] J. Moszczyński, Zespół osadniczy kultury przeworskiej na stanowisku 1 – 4 w Wiktorowie, pow. Zgierz, woj. łódzkie. Ratownicze badania archeologiczne na trasie autostrady A-2, w woj. łódzkim, R. Grygiel (red.), Via Archaeologica Lodziensis, t. II, Łódź, s. 321 – 332.
- 2010a, Materiały krzemienne ze stanowiska nr 1 – 7 w Kaszewach Kolonii, pow. Kutno, woj. łódzkie, [w:] Ratownicze badania wykopaliskowe na stanowisku nr 1 – 7 w Kaszewach Kolonii, pow. Kutno, woj. łódzkie – trasa autostrady A-1, Łódź, t. II, mps w archiwum Fundacji Badań Archeologicznych Imienia Profesora Konrada Jażdżewskiego.
- 2016, Materiały krzemienne kultury pucharów lejkowatych z rejonu Brześcia Kujawskiego i Osłonek, [w:] R. Grygiel (red.), Neolit i początki epoki brązu w rejonie Brześcia Kujawskiego i Osłonek, t. III, Środkowy i późny neolit. Kultura pucharów lejkowatych, Łódź, s. 597 – 751.
- 2018, Osadnictwo kultury ceramiki sznurowej, [w:] P. Papiernik, D. K. Płaza, Od epoki kamienia do współczesności. Badania archeologiczne w Redczu Krukowym na Kujawach, t. 1, Łódź, s. 301 – 309, t. 2, s. 219 – 226.
- Papiernik P., Brzejszczak R.**, 2018, Osadnictwo kultury pucharów lejkowatych, [w:] P. Papiernik, D. K. Płaza, Od epoki kamienia do współczesności. Badania archeologiczne w Redczu Krukowym na Kujawach, t. 1, Łódź, s. 171–286, t. 2, s. 71–205.
- P. Papiernik, D. K. Płaza**, 2012, Materiały krzemienne ze stanowiska 3 a – c w Lutomierniku-Koziówkach [w:] B. Muzolf, Lutomiernik – Koziówki stanowisko 3a-c, gm. Lutomiernik – wielokulturowy zespół osadniczy od schyłkowego paleolitu po okres nowożytny, Łódź.
- 2018, Od epoki kamienia do współczesności. Badania archeologiczne w Redczu Krukowym na Kujawach, t. 1, 2, Łódź.
- Papiernik P., Rybicka M.**, 2002, Anopol. Osada kultury pucharów lejkowatych na Pojezierzu Gostyńskim, Łódź.
- Papiernik P., Wąs M.**, 2002, Osadnictwo z młodszej epoki kamienia i początków epoki brązu, [w:] R. Grygiel (red.), Wyniki ratowniczych badań archeologicznych na terenie okrywkowej „Szczerców” KWB „Bełchatów” SA na stan. 12 w Grabku, gm. Szczerców, woj. łódzkie, Badania archeologiczne na terenie odkrywki „Szczerców” Kopalni Węgla Brunatnego „Bełchatów” S.A., t. 2, Łódź, s. 75 – 120.
- Pelisiak A.**, 2003, Osadnictwo. Gospodarka. Społeczeństwo. Studia nad kulturą pucharów lejkowatych na Niżu Polskim, Rzeszów.
- 2004, Osadnictwo kultury pucharów lejkowatych w dorzeczu Grabi (Polska środkowa). Uwarunkowania środowiskowe, [w:] D. Abramowicz, Z. Śnieszko (red.) Zmiany środowiska

- geograficznego w dobie gospodarki rolno-hodowlanej. *Studia z obszaru Polski*, Katowice, s. 171 – 183.
- Pelisiak A., Kamiński J.**, 2004, Geneza i wiek osadów w dolinie Grabi na stanowisku Ldzań w świetle osadnictwa pradziejowego, [w:] D. Abramowicz, Z. Śnieszko (red.), *Zmiany środowiska geograficznego w dobie gospodarki rolno-hodowlanej. Studia z obszaru Polski*, Katowice, s. 184 – 196.
- Poliński D., Molewski P.**, 2009, Fizycznogeograficzne uwarunkowania lokalizacji późnośredniowiecznego osadnictwa wiejskiego na ziemi chełmińskiej, *Środowisko – Człowiek – Cywilizacja*, t. 2, Poznań, s. 197 – 206.
- Przewoźna K.**, 1974, Struktura i rozwój zasiedlenia południowo-wschodniej strefy nadbałtyckiej u schyłku starożytności, Poznań.
- Przybyła M. S.**, 2003, Uwagi o chronologii ceramiki grupy tarnobrzeskiej, *MSROA*, t. 24, s. 27 – 54.
–2005, Die Spätbronzezeitlichen inventare mit kannelierter Keramik in Westlichem Klempolen und ihre Verbindungen mit südlichem teil des Karpatenbeckens, *Slov. Arch.*, t. 53, s. 219 – 236.
- Pyrgała J.**, 1971, Zastosowanie metod archeologicznych i przyrodniczych w studiach nad osadnictwem prahistorycznym na przykładzie badań na Mazowszu. *Folia Quaternaria*, nr 39, s. 101 – 121.
–1972, Mikroregion osadniczy między Wisłą a dolną Wkrą w okresie rzymskim, Wrocław.
–1973, Gospodarcze i konsumpcyjne aspekty chowu zwierząt udomowionych na ziemiach polskich między I w p.n.e. a IV w n.e., *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*, t. 21, s. 481 – 493.
- Rdzany Z.**, 2009, Rekonstrukcja przebiegu zlodowacenia warty w regionie łódzkim, Łódź.
- Roczkalski B., Włodarczak P.**, 2002, Materiały z epoki kamienia oraz z wczesnej epoki brązu, odkryte na stanowisku nr 11 w Krakowie-Kurdwanowie, [w:] *Via Archaeologica. Źródła z badań wykopaliskowych na trasie autostrady A4. Południowe obejście Krakowa. Materiały z epoki kamienia i z wczesnego okresu epoki brązu*, Kraków, s. 127 – 164.
- Roman M.**, 2003, Rozwój rzeźby plejstocenijskiej okolic Gostynina. *Acta Geographica Lodziensia*, nr 84.
–2010, Rekonstrukcja łobu płockiego w czasie ostatniego zlodowacenia, *Acta Geographica Lodziensia*, nr 96.
- Rybicka M.**, 1995, Materiały ceramiczne kultury pucharów lejkowatych i niemeńskiej ze stanowiska 5 w Grabinie, gm. Łąck, woj. płockie (Z badań nad chronologią osadnictwa neolitycznego na Pojezierzu Gostynińskim), *PMMAE*, s. a., nr 37 – 38, s. 7 – 18.
–2001, Ceramika kultury pucharów lejkowatych ze stanowiska 23 w Grzybowie, gm. Słubice, woj. mazowieckie, *PMMAE*, s. a., nr 41, s. 187 – 214.
–2004, Kultura pucharów lejkowatych na Pojezierzu Gostynińskim. Chronologia, osadnictwo, gospodarka, Łęczyca.
- Rzepecki S.**, 2004, Społeczności środkowoneolitycznej kultury pucharów lejkowatych na Kujawach, Poznań.
–2014, Wilkostowo 23/24. Neolityczny kompleks osadniczy, Łódź.
–2015, Z badań nad neolityzacją Polski środkowej. Pozostałości osadnictwa kultury pucharów lejkowatych ze stanowiska Polesie 1, gm. Łyszkowice, *FPP*, t. 20, s. 429 – 447.
- Schild R.**, 1975, Późny paleolit, [w:] *Prahistoria ziem polskich*, t. I, Paleolit i mezolit, Wrocław – Warszawa – Kraków, s. 159 – 339.
- Schild R., Marczak M., Królik H.**, 1975, Późny mezolit. Próba wieloaspektowej analizy otwartych stanowisk piaskowych, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk.
- Shackleton N., Opdyke N.**, 1973, Oxygen isotope and paleomagnetic stratigraphy of equatorial Pacific core V28 – 238: Oxygen isotope temperatures and ice volumens on a 10 year scale, *Quaternary Research*, vol. 3 (1), s. 39 – 55.
- Siciński W., Muzolf P., Papiernik P., Brzejszczak R.**, 2010, Wielokulturowe stanowisko w Kaszewach Koloni, stan. 1 – 7, mps archiwum Fundacji Badań Archeologicznych Imienia Profesora Konrada Jażdżewskiego.
- Strzałko J., Ostoja-Zagórski J.**, 1995, Ekologia populacji pradziejowych. *Środowisko człowieka*, Poznań.
- Szałamacha B.**, 1996, Szczegółowa mapa geologicznej Polski 1:50 000, Arkusz Żychlin (518). *PIG*. Warszawa.

- 1996a, Objaśnienia do Szczegółowej mapy geologicznej Polski 1:50 000, Arkusz Żychlin (518).
PIG. Warszawa.
- Szałamacha G.**, 1996, Szczegółowa mapa geologicznej Polski 1:50 000, Arkusz Kutno (517). PIG. Warszawa.
- 1996a, Objaśnienia do Szczegółowej mapy geologicznej Polski 1:50 000, Arkusz Kutno (517).
PIG. Warszawa.
- Szamałek K.**, 1985, Przemiany środowiska geograficznego w rejonie Kruszwicy na przełomie epoki brązu i wczesnej epoki żelaza oraz ich wpływ na osadnictwo, *APolski*, t. 29, s. 329 – 366.
- Szmyt M.**, 1992, Łojewo, gm. Inowrocław, woj. bydgoskie, stan. 35, osiedle z fazy wczesnowiöreckiej kultury pucharów lejkowatych (Z badań nad genezą i systematyką kultury pucharów lejkowatych na Kujawach, *Spr. Arch.*, t. 44, s. 49 – 98.
- 1996, Społeczności kultury amfor kulistych na Kujawach, Poznań.
- Taras H.**, 1997, Krzemieniarstwo kultury trzcinieckiej na wyżynach Wschodniomałopolskiej i Zachodniowołyńskiej oraz na zachodnim Polesiu, [w:] *Z badań nad krzemieniarstwem epoki brązu i wczesnej epoki żelaza*, Warszawa, s. 163 – 184.
- 1998, Podstawy taksonomii kultury trzcinieckiej w środkowowschodniej Polsce, [w:] „*TRZCINIEC*” – system kulturowy czy interkulturowy proces?, Poznań, s. 75 – 86.
- 2019, Materiały kultury trzcinieckiej ze stanowiska 1 w Dubecznie, [w:] H. Taras (red.), *Dubeczno, stanowisko 1 (Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie) Materiały z badań archeologicznych w latach 1986 – 1987*, Lublin, s. 111 – 176.
- Tomaszewski, A. J.**, 1997, Późne materiały krzemienne i późne konteksty – kilka uwag i obserwacji, [w:] J. Lech, D. Piotrowska (red.), *Z badań nad krzemieniarstwem epoki brązu i wczesnej epoki żelaza. Materiały z sympozjum zorganizowanego w Warszawie 20–22 października 1994 r.*, Warszawa, s. 225–236.
- Turkowska K.**, 1988, Rozwój dolin rzecznych na Wyżynie Łódzkiej w późnym czwartorzędzie, *Acta Geographica Lodziensia*, nr 57.
- 1992, Osady rzeczne i ewolucja dolin w okresie 20 000–8 000, na niezlodowaconych, nizinnych obszarach Polski, *Przegląd Geologiczny*, t. 10, z. 474, s. 591–593.
- 1999, Kryteria oceny roli morfogenezy peryglacjalnej w Polsce środkowej, *Acta Geographica Lodziensia*, nr 76, s. 101 – 132.
- 2006, Geomorfologia regionu łódzkiego, Łódź.
- Twardy J.**, 2008, Transformacja rzeźby centralnej części Polski środkowej w warunkach antropopresji, Łódź.
- Wąs M.**, 2005, Technologia krzemieniarstwa kultury janisławickiej, *Monografie Instytutu Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego*, t. 3, Łódź.
- Więckowska H.**, 1975, Społeczności łowiecko-rybackie wczesnego holocenu, [w:] W. Chmielewski, W. Hensel (red.), *Prahistoria ziem polskich, t. I, Paleolit i mezolit*, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk
- Wiklak H.**, 1963, Początki kultury łużyckiej w Polsce środkowej, *Acta Archaeologica Lodziensia*, nr 12, Łódź.
- 1971, Kultura ceramiki sznurowej w Polsce Środkowej, *Mat. Star. i Wcz.*, t. 1, s. 35 – 63.
- Wiślański T.**, 1979, Kształtowanie się miejscowych kultur rolniczo-hodowlanych. Plemiona kultury pucharów lejkowatych, [w:] *Prahistoria ziem polskich, t. II. Neolit*, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk, s. 165–260.
- 1979a, Dalszy rozwój ludów neolitycznych. Plemiona kultury amfor kulistych [w:] *Prahistoria ziem polskich, t. II, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk*, s. 261 – 300.
- Wiśniewski E.**, 2000, Zagadnienie kanału ulgi z jeziora zaporowego w Kotlinie Warszawskiej podczas fazy leszczyńskiej, [w:] red. L. Andrzejewski, P. Molewski, W. Wysota, *Dorobek i pozycja polskiej geomorfologii u progu XXI wieku*, Toruń, s. 137–141.
- 2002, The problem of outflow from the ice-dammed lake in the Warsaw Basin during the Leszno Phase, [w:] red. A. Kotarba, *Holocene and Late Vistulian paleogeography and paleohydrology*, *Prace Geograficzne*, z. 189, s. 123–142.

- Włodarczak P.**, 2006, Kultura ceramiki sznurowej na Wyżynie Małopolskiej, Kraków.
- Wójcikowa E., Makiewicz T.**, 1969, Sprawozdanie z badań kurhanów kultury trzcinieckiej w Strugach, pow. Wieluń, Spr. Arch., t. 20, s. 23 – 75.
- Zawilski P.**, 2005 Sprawozdanie z badań archeologicznych przeprowadzonych na stanowisku Gorzew, gm. Pabianice, stan. 4, AZP 67 – 50/4, Badania 2005 r., mps. w archiwum WUOZ w Łodzi.